

1. Jūratė Jarulytė dirba prie vienos iš savo instaliacijų
Dream Objects Binaural Media meno rezidencijos metu,
Nodaras, Portugalija, 2008

Jūratė Jarulytė working on her installation 'Dream Objects'
during the Binaural Media residence, 2008,
Nodar, Portugal

KŪNAS KAIP SUBJEKTYVI PATIRTIS: JO VIENTISUMAS IR PAŽEIDŽIAMUMAS KŪRYBINĖJE PRAKTIKOJE

Jūratė Jarulytė

juratejarulyte@gmail.com

Savo kūrybinę praktiką skiriu į dvi dalis: darbas studijoje, tapyba ir veikla už studijos ribų (apie kurią čia ir šnekėsiu), kai pati vieta stipriai įtakoja projekto pobūdį, kur svarbiausia yra dalyvavimas, buvimas *vietoje*. Tokių projektų sąlyga ir pagrindinis elementas yra *subjektyvus kūnas*. Duotos vietos specifika sąveikauja su tam tikro kūno sukaupta patirtimi, jo receptoriais yra konstruojamos naujos prasmės, padedančios pasaulį patirti kaip visumą. Taigi kas tai yra kūnas? Alainas Badiou kūną apibūdina kaip ypatingą objektą ir galimos tiesos agentą.

Nuvykusi į tam tikrą autentišką aplinką, atlieku bent minimalų situacijos tyrimą, ieškau prieinamų dialogo priemonių. Tokiai praktikai reikia atvirumo ir laiko. Esu pasiryžusi būti tokia pati, neišskirtinė, mano kūnas kartoja jam neįprastus, nesuplanuotus, kartais nepatogius tiek fiziškai, tiek psichologiškai judesius. Pasireiškia kūno vientisumas bei neatsiejamas jo pažeidžiamumas. Visa tai sudaro sąlygas transformacijai, įvyksta mentalinis pokytis, situacija pradeda matyti tarsi iš vidaus.

2. Gydytojo Mohammedo Khasimo klinikos vidinis kiemas, Maisuras, Indija, 2009

Inner courtyard of doctor Mohammed Khasim's clinic, 2009, Mysore, India

3. Prie įėjimo pas gydytojus „Bone Setters“ klinikoje, Maisuras, Indija, 2009

At the entrance to the doctors' room in Bone Setters Clinic, 2009, Mysore, India

4. Gydomas pacientas „Bone Setters“ klinikoje, Maisuras, Indija, 2009

Patient treated in Bone Setters Clinic, 2009, Mysore, India

6. Gydytojas Mohammedas Khasimas ir jo mokinė Jūratė Jarulytė tvarsto pacientą „Bone Setters“ klinikoje, Maisuras, Indija, 2009

Doctor Mohammed Khasim and his trainee Jūratė Jarulytė dressing a patient in Bone Setters Clinic, 2009, Mysore, India

Plačiau pašnekėsiu apie kelis bendradarbiavimo atvejus. Pirmasis – darbas su natūralios medicinos gydytoju Mohammedu Khasimu (2009, Maisuras, Indija). Tai nebuvo iš anksto suplanuotas meno projektas. Tuo metu domėjausi kūno, kaip instrumento, kuriuo galima pasiekti tam tikrų būsenų, galimybėmis ir kurių įmanoma keisti nuolatinių praktikų dėka. Konkrečiai – Pattabhio Joiso išvystyta *ashtanga vinyasa* jogos sistema. Ją praktikuodama jau po kelerių metų patyriau realiai vykstančius fizinio ir mentalinio kūno pokyčius. Mane ypač domino skausmo koncepcija, kadangi fizinis skausmas (šioje praktikoje) buvo tapatinamas su mentalinėmis, psichologinio kūno problemomis. Kasdien kartojant tuos pačius judesius trumpiau ar ilgiau skaudėdavo tam tikras vietas, vėliau šis skausmas dingdavo. Tuo pačiu laikotarpiu gavau pasiūlymą mokytis tradicinio gydymo technikų – uždarų kaulų lūžių ir išnirusių sąnarių atstatymo, įsisenėjusio skausmo gydymo. Nesitikėjau šių žinių pritaikyti praktiškai, bet nusprendžiau mokytis. Kadangi tai buvo tradicinis mokymas, kelis mėnesius tiesiog dirbau gydytojo asistentė. Per dieną apsilankydavo iki šimto pacientų. Man būdavo liepiama nuiminėti bintus, masažuoti, bintuoti,

ruošti tvarščius, buvau mokoma ir sudėtingesnių technikų. Sistema buvo gana paprasta, bet veiksminga. Daktaras visais atvejais naudodavo tą patį žolių mišinį, kurį tepdavo išoriškai ir kuris vėliau sukietėdavo tarsi gipsas. Vakariečio akimis sąlygos buvo prastos, stokojo elementarių dalykų, tvarščiai buvo gaminami vietoje, gydomasis tepalas tepamas rankomis.

Tai, kad pacientus tvarstė ir masažavo baltaodė, buvo neįprastas vaizdas. Jausdavau akimirka, kai pacientas, įėjęs į gydytojo patalpą, pastebi netradicinę situaciją ir pasijunta nejaukiai, tačiau nepasitikėjimas staiga dingsta, nes įprastoje aplinkoje baltaodė nėra išskirtinė, tiesiog – eilinė mokinė. Be abejo, ne tik pacientams, bet ir man pačiai teko peržengti ne vieną vidinį barjerą. Įtemptas, ištvėrmės reikalaujantis darbas su *kity* kūnais man buvo visiškai nauja, intensyvi, netgi šokiruojanti patirtis. Patarnavimas kitam asmeniui, jo kūniui – neįprasta praktika, ypač atvykus iš kraštų, kuriuose sureikšmintas individualizmas. Tokios transformacinio pobūdžio praktikos metu tenka atsisakyti dalies savęs ir savo įsitikinimų. Dirbdama stebėjau, kaip *įvykio*, kuriame dalyvauja gydantysis ir pacientas, akivaizdoje rasiniai, religiniai ir kitokie skirtumai

5. Gydytojas rodo savo mokiniai, kaip pacientas sugijo po patirtų traumų, gydytų „Bone Setters“ klinikoje, Maisuras, Indija, 2009

Doctor showing his trainee how a patient treated in Bone Setters Clinic has recovered from traumas, 2009, Mysore, India

7. Skausmingas išnirusių sąnarių gydymas „Bone Setters“ klinikoje, Maisuras, Indija, 2009

Painful realignment of dislocated joints in Bone Setters Clinic, 2009, Mysore, India

pasidaro nebeaktualūs. Tai buvo *tijosos* momentai. Liesdama pacientų kūnus intensyviai mokiausi ir tiesiogiai patyriau kultūrų skirtumus, kurie pirmiausia pasireiškia kūno sudėtimi, laikysena, pagal tai galima atsekti įpročius, charakterį ir panašiai.

Šio specifinio darbo metu skausmo praktika buvo itin matoma. Kiekvienam pacientui skaudėdavo kurią nors vietą, ypač daug skausmo buvo sukeliama atstatant išnirusius sąnarius arba kaulų lūžius. Toks skausmas būdavo laikinas, todėl daktaras netgi mėgo pabrėžti tuos momentus, tarsi tai patvirtintų teisingą gydymo eigą. Skausmas išgyvenamas, o ne, kaip įprasta *Vakaruose*, numalšinamas vaistais. Likus kelioms dienoms iki mano išvykimo, su daktaru susitarėme filmuoti darbo procesą. Neatsitraukdama nuo darbo filmavau pacientus, kurie su tuo sutiko, taip pat ir vaikus kartu su jų tėvais. Daktaras dažnai prašydavo filmuoti pacientų veidus arba sužalojimų vietas. Vėliau sumontavau begarsį dokumentinį filmą, kuriame montažas yra chronologinis, dėmesys sutelktas į pasikartojantį darbo su žmogaus kūnu procesą. *Filmo trukmė 56 min.*

Kitas atvejis – projektas *II Ghetto bienalėje* (2011, Port o Prensas, Haičio Respublika). Šis netradicinis

meno reiškinys – *antibienalė* – kelia klausimus apie dabartinę meno bienalių, kurių atributai – garsūs vardai ir dideli biudžetai, kultūrą. Vieta, kurioje ji rengiama – vadinamoji *geto* aplinka Haičio sostinėje.

Igijusi nepriklausomybę 1804 metais, Haičio Respublika buvo pirmoji nepriklausoma valstybė Lotynų Amerikoje ir Karibų jūros regione. Tai vienintelė valstybė pasaulyje įsteigta po vergų sukilimo, o pirmosios vyriausybės lyderiais tapo buvę vergai.

Atvykusi į Haitį pamačiau po 2010-ųjų žemės drebėjimo sugriautą miestą ir vadinamąsias *pabėgėlių stovyklas*. Viena jų buvo įsikūrusi pačiame miesto centre, šalia sugriuvusių prezidento rūmų, aplink *Nežinomo vergo* statulą Champ de Mars bulvare. Stovykla vizualiai atrodė tarsi *Occupy* judėjimų, kurie prasidėjo 2011 m. rugsėjo mėnesį *Occupy Wall Street* protestu, prototipas. Tačiau šis kelis metus gyvavęs palapinių miestelis Port o Prenso centre buvo sukurtas ne aktyvistų, o žmonių, kurie po žemės drebėjimo tapo benamiais ir neturėjo jokių galimybių bei socialinių garantijų. Jie nebuvo išsikabinę lozungų, bet jų kūnai ir gyvenimas toje vietoje buvo savaime iškalbingi, nesuplanuoti. Vėliau mačiau šiuos žmones desperatiškai

8. *Ghetto biennial* menininkų ir amatininkų kvartale, Port o Prensas, Haitis, 2011

Ghetto Biennial in the artisans and artists' quarter, 2011, Port-au-Prince, Haiti

9. Paminklas nežinomam vergui Champ de Marso bulvare, Port o Prensas, Haitis, 2011

Monument to an unknown slave on Boulevard Champ de Mars, 2011, Port-au-Prince, Haiti

10. Menininkų dirbtuvės, detalė, *Ghetto bienalė*,
Port o Prensas, Haitis, 2011

Artists' studio, detail, 2011, *Ghetto Biennial*,
Port-au-Prince, Haiti

stovinčius ilgoje eilėje, kad gautų žeminančiai mažą išmoką tam, jog išsikeltų iš miesto centro. Tik vaikščiojant šalia ir jaučiant atmosferą, per laiką buvo galima pajauti sąlygas, kuriomis jie gyveno, ir tai darė didžiulį emocinį poveikį.

Bienalė vyko vietinių gyventojų vadinamajame *geto* kvartale – skurdžiame pašiurių rajone, kur įsikūrę amatininkai ir menininkai. Jų dirbtuvėse stebėjau nematytas struktūras, sukurtas iš atliekų, panaudotų padangų, žaislų ir kitų daiktų, atkeliavusių iš *išsivysčiųsiojo* pasaulio. Taip pat daug falocentrinų skulptūrų, kaukolių; vyravo *vudu* simbolika. Nors bienalė skatina bendradarbiavimą su vietiniais menininkais, tai abipusiai sudėtinga. Derybų klausimas yra paliekamas patiems menininkams, todėl norint pasiekti lygiavertį bendradarbiavimą tenka ilgai stebėti ir bandyti.

Savo projektą pradėjau pagal išankstinį planą: kartu su Mabelle Williams, kuri prisistatė vietine menininke, bandėme kurti darbo struktūrą. Tačiau jau antro susitikimo metu bendradarbiavimas pasidarė panašus į teatro repeticiją viešbučio erdvėje – neautentišką, atsietą nuo vietos. Netrukus sutikau vyresnę moterį vardu Rose-Marie Paul, kuri nebuvo menininke. Atsisakiau savo pirminės idėjos ir tiesiog bandžiau bendrauti be kalbos, kadangi Rose-Marie nešnekėjo angliškai, o aš – kreolų arba prancūzų kalba. Moteris gyveno tame pačiame *geto* kvartale, todėl, būdama ten kasdien, pradėjau pažinti žmones, geriau juos suprasti. Po kelių savaitių jau galėjau trumpai susišnekėti kreolų ir ženklų kalba. Bendravimas su Rose-Marie, jos vaikais, anūke ir kaimynais atvėrė visiškai kitokią terpę, kurioje mano pozicija, atvirumas buvo nuolat

11. Jūratė Jarulytė ir Mabelle Williams kalbasi apie galimą bendradarbiavimą, *Ghetto biennialė*, Port o Prensas, Haitis, 2011
 Jūratė Jarulytė and Mabelle Williams talking about possible collaboration, 2011, *Ghetto Biennial*, Port-au-Prince, Haiti

12. Rose Marie Paul, *Ghetto biennialė*, Port o Prensas, Haitis, 2011
 Rose Marie Paul, 2011, *Ghetto Biennial*, Port-au-Prince, Haiti

13. Rose Marie Paul su Jūrate Jarulyte amatininkų ir menininkų kvartale, *Ghetto biennialė*, Port o Prensas, Haitis, 2011
 Rose Marie Paul with Jūratė Jarulytė in the artisans and artists' quarter, 2011, *Ghetto Biennial*, 2011, Port-au-Prince, Haiti

14–17. Jūratė Jarulytė ir Rose Marie Paul jos lauko virtuvėje,
Ghetto bienalė, Port o Prensas, Haitis, 2011

Jūratė Jarulytė and Rose Marie Paul in her kitchen,
Ghetto Biennial, 2011, Port-au-Prince, Haiti

tikrinami. Pasitikėjimas buvo įmanomas tik abipusis ir lygiavertis. Stebėjau, kaip tankiai apgyvendintoje bendruomenėje, kurioje kiekvienas turi tik menką pašiūrę ir gultą, neturėdami jokių sąlygų kažką užsiauginti maistui, žmonės sugeba sveikai bendrauti, dalytis. Būtent buvimas toje vietoje ilgesnį laiką, bendravimas su žmonėmis atvėrė visiškai naują pajautimą, kurį sustiprino kvapai, garsai, *būtis*, buvimas šalia *kito*, *kartu*, ėjimas per tas pačias dulkes ir šiukšles, spiginant vienodai karštai saulei, valgant tą patį maistą iš vieno dubens. Taigi subjektyvus kūnas čia yra jautrus aplinkai – su ja sąveikaujantis, atviras, vientisas ir galbūt pažeidžiamas. Toks bendravimas reikalauja pasitikėjimo, kuris nėra lengvai pasiekiamas ir vyksta

daugiau bežodėje plotmėje, per laiką, pasikartojimus, bendrų veiksmų atlikimą, stengimasi suprasti ir gerbti *kitą*. Būti pažeidžiamam.

Filmas *Sak pase? N'ap boule! (Kaip einasi? Viskas gerai!)* atspindi bienalės metu įvykusias reikšmingas patirtis. Kadangi filmavimas nebuvo svarbiausia mano projekto dalis, be to, vengiau neetiško dokumentinio filmavimo mieste, filmavau tik tas vietas ir situacijas, su kuriomis buvau pakankamai susipažinusi. Tai mūsų su Rose-Marie bendravimas, ėjimas į turgų, maisto ruošimas (bienalės atidarymo dieną kartu gaminome maistą: tuo siekėme sukurti draugišką platformą – vietinė bendruomenė drauge su bienalės dalyviais galėjo bendraudami pietauti), taip pat bienalės

18. Maistą gaminančios Rose Marie Paul ir Jūratė Jarulytė, *Ghetto biennialė*, Port o Prensas, Haitis, 2011

Cooking: Rose Marie Paul and Jūratė Jarulytė, *Ghetto Biennial*, 2011, Port-au-Prince, Haiti

dalyvių eisena, skirta pagerbti kelis žemės drebėjimo metu žuvusius praeitos bienalės dalyvius, bei vaikščiojimas po menininkų dirbtuves ir dalyvavimas *vudu* ceremonijoje. *Filmo trukmė 26 min.*

Aktyvaus dalyvavimo ir tikrovės patyrimo metu išorinė aplinka veikia vidinį pasaulį, o pastarasis ieško išraiškos formų. Kūnas yra tarsi paslankus tarpininkas, jis absorbuoja aplinką, taip pat siekdamas ją veikti. Dalyvavimo metu atsirandančios patirtys, sukuriamos prasminės situacijos – išliekantis ir svarbus socialinis aspektas, todėl noriu paminėti kelis darbo grupėse pavyzdžius.

Projektas-meninis tyrimas „Mūsų gatvės paroda“ skirtas darbui su paaugliais Šančių rajone (2013, Kaunas). Jis buvo meninio-socialinio projekto „Miesto tyrimai“ dalis. Nors dabar šis rajonas stipriai keičiasi, man yra tekę susidurti su nepilnamečių grupuote, užsiiminėjusia apiplėšimais, vagystėmis, alkoholizmu ir panašiai. Jaunimas užsiima nusikalstama veikla, nes gyvenimo sąlygos yra sunkios, ekonomiškai nevienodos, jauni žmonės neturi galimybių atrasti savo kūrybiškumą, tai yra tiesiog susigrąžinti vaikystę. Paaugliai protestuoja, ir tai pasireiškia įvairiai, kad ir paišymu ant sienų. Todėl man kilo idėja pasiūlyti tai atlikti

kūrybiškai. Bendradarbiaudama su gatvės menininkais suorganizavau Šančių vidurinėje mokykloje gatvės meno dirbtuves. Kadangi dalyvauti buvo galima ne pamokų metu, susidarė įvairaus amžiaus suinteresuotų mokinių grupelė. Buvo pasiūlyta tema – „Karvių pieva“. Interpretacija buvo nevaržoma. Svarbiausia čia buvo ne gražiausiai nupiešti, bet idėjinis veiklos bendrumas. Vėliau projektas tęsėsi Neįgalaus jaunimo centre tema „Karvė boružės pavidale“. Paaugliai žinojo, kad eina dirbti su neįgaliais žmonėmis, taigi, tam tikra prasme, jie suprato, kad bus labiau pažeidžiami: jų sumanymuose dalyvaus ir neįgalūs žmonės, kas iš dalies sulėtins kūrybinį procesą. Buvau nustebusi, kad paaugliai ir vaikai neparodė diskriminacijos vyresnių ir neįgalių žmonių atžvilgiu, ramiai su jais bendravo, mokė piešti. Todėl manau, kad vaikai, augantys sudėtingesnėmis ekonominėmis sąlygomis, yra labai jautrūs ir gerai supranta savo aplinką.

Kalbėdama apie neįgalius žmones, kurie dažnai būna atskirti nuo visuomenės, norėčiau pabrėžti, kad nors bendravimas su jais reikalauja kantrybės, paskyrus tam laiko, galima pastebėti jų išskirtinį individualumą. Čia ypač remiuosi savo ketverių metų reguliarių susitikinėjimų su neįgalių žmonių grupe (2004–2008, Bochumas, Vokietija) patirtimi. Tai buvo nedidelė grupė, bet jos sudėtis beveik nesikeitė, todėl teko stebėti ir patirti kiekvieno dalyvio savitumą. Ši stacionari įvairaus amžiaus žmonių su psichine negalia grupė, menininko akimis žiūrint, buvo tarsi menininkų-tyrėjų kolektyvas – kiekvienas originalus savo pastebėjimais ir apmąstymais, kad ir kokie keisti jie praktiškams žmonėms atrodytų. Be to – jautrūs. Šį jautrumą buvo galima suvokti tik praėjus tam tikram laiko tarpui. Žinoma, priklausomai nuo diagnozės, jautrumą kitam žmogui, prisirišimą traktuočiau skirtingai: autistas gali jausti, kas vyksta jam svarbaus žmogaus viduje, o dauno sindromą turinčio žmogaus prisirišimas ir pasitikėjimas juo yra stipriau išreikštas globos siekis. Netradicinių užsiėmimų metu sugalvodavome įvairių veiklų. Tai buvo žaidimai, pasivaikščiojimai,

19. Gatvės meno dirbtuvės Šančių vidurinėje mokykloje, projektas ir meninis tyrimas, Žemieji Šančiai, Kaunas, 2013

Creative workshop of street art in the Šančiai secondary school, 2013, project and artistic research, Lower Šančiai, Kaunas

20. Mūsų gatvės paroda *Karvių pieva*, kūrybinės gatvės meno dirbtuvės Šančių vidurinėje mokykloje, Kaunas, 2013

Down Our Street exhibition: *Meadow of Cows*, 2013, creative workshop of street art in the Šančiai secondary school, Kaunas

kūrybinės dirbtuvės, netgi savaitę trunkančios išvykos į kitus miestus, šalis. Darbas su neįgaliais žmonėmis – išbandymas, kadangi čia galioja kitokios taisyklės, žmonės save išreiškia kitaip, racionalus pokalbis ne visada yra įmanomas. Bendraujama per emocijas, kitas pajautas.

Taigi kalbėdama apie kūną kaip subjektyvią patirtį kūryboje, norėčiau grįžti prie kūno pažeidžiamumo bei neapsaugotumo temos ir pakalbėti apie *kito* asmens dalyvavimo (aktyvia ar pasyvia forma) įtraukimą į menininko kūrinį. Menininkas, vienaip ar kitaip dirbdamas su žmonėmis, juos vaizduodamas savo kūryboje, susiduria su *kito* žmogaus objektyvizavimo, žurnalistinio fragmentavimo rizika. Apie tai rašiusi Judith Butler teigė, kad taip žmonių gyvenimai tarsi skirtingai įvertinami. Nors kūnas, kaip toks, visų yra vienodas – jis pavaldus laiko tėkmei, skausmui, geismo, troškuliui, alkio poreikiui, – ne visi yra vienodai apsaugoti, nes ne visi turi vienodas „privelegijas“. Pamatyti situaciją vaizduojamojo akimis neįmanoma, bet vis dėlto stengiantis tai daryti, įvyksta dviejų patirčių sintezė, kas yra patenkinamas ir nuoširdus, todėl siektinas rezultatas. Tačiau tai ne visada pavyksta. Manyčiau, tai priklauso ir nuo menininko intencijų.

Taigi kaip išlaikyti lygiavertiškus, draugiškus santykius, ypač bendradarbiavimo projektuose? Kaip jaučiasi juose savanoriškai dalyvaujantis subjektas ir kaip jis jaučiasi tuo metu, jei į kito menininko kūrybą įtraukiamas be sutikimo? Paprasčiausios žmogiškos etikos nepaisymas, be abejonės, iškelia įvairesnius socialinės atskirties ir nelygybės klausimus.

Kaip pavyzdį pabaigai paminėsiu kūno reprezentacijos atvejį, kurio metu be savo sutikimo tapau kūrinio objektu. Šis atvejis galbūt nebūtų vertas dėmesio, tačiau dailininkas tuo pat metu buvo ir tiesioginis mano darbo vadovas (tuometinis tapybos programos vadovas, katedros vedėjas). Iš savo paties darbovietėje pasidarytų nuotraukų jis realistiškai atvaizdavo mano ir dar dviejų skirtingo amžiaus darbuotojų (tos pačios programos lektorių) portretus, kuriems pritaipė

nuogus kūnus ir tokius paveikslus viešai eksponavo. Vienodą moterų reprezentaciją papildė aplink išdėlioti detalizuoti ir originalūs bezdžionių portretai. Nežiūrint to, kad taip tapytojas galbūt norėjo išreikšti savo gyvenimiškas asmenines neapykantos ir nusivylimo nuotaikas, šiame kontekste moterys, jau vien dėl to, kad jos visos buvo bendradarbės, neabejotinai buvo identifikuojamos kaip socialiai pažeidžiamos, balso neturinčios akademijos dėstytojos: nuogos moterys lovoje, be jokių kitų socialinių, visuomeninių atributų, tarsi neužimančios etinio subjekto vietos. Dailininkas nedrįso tokiu būdu pavaizduoti aukštesnes pareigas užimančią asmenį (tarkime, dekaną arba rektorių), netgi ne žemesnes pareigas einantį vyrą, bet – sau darbe pavaldžias moteris. Taigi atvaizdai ir kūnai šiuo atveju buvo pasitelkti galios pozicijos įvaizdinimui, tik pavadinus menu tai buvo tarsi bandoma legaliai paslėpti, įvardijama *pokštu*. Oponentai pabrėžtinai nematydami esminės asmens orumo įžeidimo situacijos nesigilino į tai, kaip galėjo jaustis darbuotojos, ir šnekėjo apie *kūrybos laisvę* primityviai analizuodami moterų atvaizdų bei kūnų panašumą į realius asmenis. Nematymas matant, anot Judith Butler, toks nematymas, kuris pats savaime jau yra matymo sąlyga, yra tapęs vaizdo norma. Tokios situacijos atsiradimas akimirksniu nušvietė įstaigoje (ir visuomenėje) įsišaknijusią, bet iki šiol užslėptą ir nutylimą diskriminaciją.

Kyla klausimas, ar atvejai, kai su menininko redukuotu, sudaiktintu asmeniu net nevedamas dialogas, iš esmės nėra prievartiški? Tokio klausimo kėlimas, nusistovėjusių normų sujudinimas ir patikrinimas, be abejo, praplečia dalyvaujančiųjų ratą ir prasmingai įtraukia bendruomenę, kuriai *įvykio* akivaizdoje tarsi priimtinesnis bėgimas nuo atsakomybės bei patogaus *tylėjimo* pasirinkimas. Kitu atveju, kaip rašė Paulo Freire, susidūrus su begale apribojimų ir neįveikiama gاليا, tylos tema pasiūlo *nebylystės* struktūrą, o tai – negaluojančios visuomenės simptomas.

Gauta 2015 11 19

21. Mūsų gatvės paroda *Karvė boružės pavidale*, kūrybinės gatvės meno dirbtuvės Neįgalaus jaunimo centre, Šančiai, Kaunas, 2013
Down Our Street exhibition: *A Cow in the Shape of a Ladybug*, 2013, creative workshop of street art at the Centre for Disabled Youth, Šančiai, Kaunas

22. *Lebenshilfe*, darbas su neįgalių žmonių grupe, Bochumas, Vokietija, 2004–2008
Lebenshilfe, 2004–2008, work with a group of people with disabilities, Bochum, Germany

Badiou Alain, *Logics of Worlds: Being and Event II*, 2006.
Butler Judith, *Frames of War: When is Life Grievable?*, 2009.
Freire Paulo, *Pedagogy of the Oppressed*, 1968.

THE BODY AS SUBJECTIVE EXPERIENCE: BODILY INTEGRITY AND VULNERABILITY IN ART PRACTICE

Jūratė Jarulytė

SUMMARY

Referring to Alain Badiou's notion of subjective body I present my art projects, highlighting the importance of personal participation – being present in a particular place and taking its specific traits into account, and using synesthetic sensibility and body receptors to construct the meanings that allow for the experience of the world as a whole. I discuss two collaborative projects: a several-months assistance work for traditional healer Mohammed Khasim (2009, Mysore, India), and collaboration with Haitian woman Rosé Marie Paul in her living environment, a so-called 'ghetto' (2011, Port-au-Prince, Haiti).

These activities demanded absolute and unconditional engagement and an open dialogue with the community. During the active engagement with reality an outward environment impacts on the inner self, which in turn searches for ways to manifest. The body is a certain supple mediator that absorbs the environment in order to operate upon it. The experience and meanings created through participation gain social importance, and to illustrate this I mention other examples of my collective work: regular meetings with a group of people with disabilities (2004–2008, Bochum, Germany) and a project with a group of teenagers (2013, Kaunas, Lithuania).

My text on the body as subjective experience aims to highlight the vulnerability and fragility of the body (applying the ideas by Judith Butler and Paulo Freire), and to examine the body and life of the other through my own creative work.

While preparing this essay I found myself in the middle of polemics on gender equality that involved the Vilnius Academy of Arts. It brought out certain aspects of the vulnerability issue I was researching on and exposed endemic problems in higher education institutions in Lithuania, in particular concerning the behavior of the academic staff in relation to each other. At the end of my text I comment on this with the expectation to instigate a discussion on gender, equality, and how we can impact on these issues.